

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/116/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1412209440
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Hajdínová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1412209440.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Hajdínovej a členov senátu JUDr. Ayše Pružinec Erenovej a JUDr. Ondreja Krajča vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: J. L. H. O. Z. Á. Z. W. , narodený dňa XX.XX.XXXX, bytom B., O. Č.. X, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v B., V. Č.. X/A, B., dieťa rodičov: otec J. L. H. O. Z. Á. Z. W. , narodený dňa XX.X.XXXX, bytom B., O.Č. Č.. X, t.č. bytom Š., Z. Č.. XX, matka Q. L. H. O. Z. Á. Z. W. H. V. Á. , rodená A., narodená dňa XX.X.XXXX, bytom B., O. Č.. X, o zníženie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 20. júna 2013, č.k. 13 P 151/2012-164, taktó

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava IV. rozsudkom zo dňa 20.6.2013, č.k. 13 P 151/2012-164, návrh otca na zníženie výživného k maloletému J. zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Dňa 12.7.2012 podal otec návrh na zníženie výživného k maloletému J., narodený dňa XX.XX.XXXX, a k plnoletej F., narodená dňa XX.X.XXXX; uznesením zo dňa 19.7.2012, č.k. 13 P 151/2012-6, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 1.8.2012, návrh otca na zníženie výživného k plnoletej F. súd vylúčil na samostatné konanie. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že najprv bolo výživné určené rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 24.2.2004, č.k. 6 C 98/2003-20, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 2.12.2004, v konaní o rozvod manželstva rodičov vtedy oboch maloletých detí tak, že na čas po rozvode manželstva boli obe maloleté deti zverené do výchovy a opateru matky a otec bol zaviazaný platiť výživné k (vtedy) maloletej F. v sume 2.800,-- Sk mesačne a k maloletému J. v sume 2.200,-- Sk mesačne. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 27.10.2010, č.k. 25 P 75/2010-51, bola zvýšená vyživovacia povinnosť otca k maloletej F. zo sumy 2.800,-- Sk (92,94 €) mesačne na sumu 150,-- € mesačne a k maloletému J. zo sumy 2.200,-- Sk (73,03 €) mesačne na sumu 120,-- € mesačne počnúc dňom 27.10.2010. Týmto zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 24.2.2004, č.k. 6 C 98/2003-20, vo výroku o výživnom. V tom čase maloletý J. navštevoval 3. triedu základnej školy, otec mal príjem 1.000,-- € až 1.500,-- € mesačne, matka maloletého mala príjem 462,35 € netto mesačne. Pre riadne neplnenie vyživovacej povinnosti od mesiaca jún 2011 naďalej (s výnimkou mesiacov august 2011 až december 2011) bol otec trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 11.6.2012, č.k. 3 T 92/2012-83, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 25.7.2012, uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona a odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov s podmieneným odkladom 18 mesiacov. Ani ďalej si vyživovaciu povinnosť neplnil, preto matka maloletého podala žiadosť o naplnenie trestného rozkazu. Matka je rozvedená, okrem plnoletej F. a maloletého J. iné deti nemá. Maloletý J. navštevuje 5. ročník základnej školy, je alergik, navštevuje futbalový krúžok, za ktorý matka platí mesačne 20,-- €. S maloletým J. a plnoletou F. matka

býva v 3-izbovom štátnom byte spolu so svojim priateľom; matka je dlhodobo práceneschopná. Zdrojom jej príjmu sú len nemocenské dávky približne v sume 180,-- € mesačne, ktoré bude poberať do augusta 2013 a následne bude poberať invalidný dôchodok. Rodinné prídavky poberá na dve deti, F. v máji 2013 zmaturovala a ďalej študovať nebude. Voči nej teda obom rodičom sa skončí vyživovacia povinnosť. Do apríla toho roku poberala na dve deti náhradné výživné, v apríli otec dlžné výživné doplatil a v prípade, že ďalej si túto povinnosť plniť nebude, bude musieť požiadať znova o náhradné výživné. Sociálna poisťovňa pod č. XXXXX/XX dňa 23.7.2012 potvrdila, že otec nemá nárok na dávku v nezamestnanosti, rozhodnutím Úradu práce v B. č. B. zo dňa 11.10.2012 bol otec uznaný za občania v hmotnej núdzi, splňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi a bola mu priznaná dávka a príspevky v sume 62,50 € mesačne od 1.8.2012. Trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 22.4.2013, č.k. 2 T 59/2013-80, bol otec uznaný za vinného pre neplnenie vyživovacej povinnosti, bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní jeden rok s minimálnym stupňom stráženia. Otec je rozvedený, okrem F. a maloletého J. iné deti nemá. Výživné navrhol znížiť na 62,-- € mesačne dovtedy, kým sa nezamestná. Naposledy bol spoločník a konateľ spoločnosti L. Q. Q..J..H., B., do júna 2012, kedy predal firmu bývalej priateľke F. P. za 2.500,-- €; priateľka v tejto spoločnosti ďalej podniká. Následne za čas od 15.6.2012 otec požiadal úrad práce o zaevidovanie do zoznamu uchádzačov o zamestnanie, kde je evidovaný dodnes pričom, podporu nepoberal; od augusta 2012 poberá sociálne dávky v sume 62,50 € mesačne. Má ukončenú strednú priemyselnú školu dopravnú, s maturitou, je vyučený rušňovodič, ale v tomto povolani nikdy nepracoval a nepracuje. Podnikal v oblasti predaja dverí, v ktorej činnosti ďalej pokračuje jeho bývalá priateľka. Býva u svojej mamy v Š. v 3-izbovom byte, jeho mama je na dôchodku, ktorý poberá v sume 340,-- € mesačne. Dozvedel sa, že bol vydaný trestný rozkaz, podľa ktorého bol uznaný za vinného v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV. č.k. 2 T 59/2013-80 a síce, že od 17.7.2012 do 22.4.2013 mu vzniklo dlžné výživné voči F. v sume 1.500,-- € a voči maloletému J. v sume 1.200,-- €. Chodí na vyšetrenia s kolenom, keďže má problémy schôdzou.

Na základe daných skutočností súd prvého stupňa dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný, nie je podaný v súlade so zvyšujúcimi sa výdavkami maloletého, ktorý v septembri 2012 začal navštevovať 2. stupeň základnej školy. Pri svojom rozhodnutí súd prihliadol na skutočnosť, že otec maloletého mal možnosť využiť ďalšie podnikanie v takom rozsahu, aby si mohol riadne svoju vyživovaciu povinnosť plniť. V tomto školskom roku mu odpadla vyživovacia povinnosť voči plnoletej F. v sume 150,-- € mesačne. Dlhodobo nezamestnaný môže byť len ten, kto nemá vyživovaciu povinnosť a hradí iba svoje vlastné výdavky. S prihliadnutím na situáciu na strane matky maloletého, ktorá je v dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave, otec musí vynaložiť všetko úsilie, aby si mohol určenú vyživovaciu povinnosť k maloletému J. aj naďalej riadne plniť. Rozsudok odôvodnil ustanovením § 26, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 78 ods. 1, 2, 3 Zákona o rodine, § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec dôvodiac len tým, že naďalej trvá na znížení výživného pre maloletého J. na sumu 62,-- € do doby, kým sa nezamestná. Naďalej je nezamestnaný, aktívne si hľadá prácu. Toto má obmedzené z dôvodu odobratia vodičského oprávnenia. Jeho zdravotný stav mu tiež neumožňuje zobrať akúkoľvek prácu a v čase krízy nie je jednoduché zohnať prácu bez vodičského oprávnenia, s obmedzením pohybu kolien a vo veku 41 rokov. Jeho životná úroveň klesla na minimum a je podstatne horšia, ako životná úroveň matky maloletého a jej partnera. Súd prvého stupňa nechal do úvahy príjmy snúbenca matky F. L., s ktorým žije v jednej domácnosti cca od roku 2006; jeho príjmy do domácnosti predstavujú cca 1.000,-- € mesačne.

Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca dôvodila, že od 13.8.2013 je na invalidnom dôchodku, jej snúbenec robí robotníka približne rok, kde majú 13. a 14. plat, iba vtedy má plat okolo 1.000,-- € mesačne. Berie si nadčasy, aby jej deti a ona mali všetko, čo potrebujú. Zdôraznila, že je to jeho dobrá vôľa a nie povinnosť starať sa o jej deti. Aj ju bolievajú kolená; jej liečba je finančne náročná, zdĺhavá, napriek tomu od otca nežiadala zvýšenie výživného. To, že otec nemá vodičský preukaz, si spôsobil sám neplnením svojej vyživovacej povinnosti; pre neplnenie vyživovacej povinnosti mu bolo vodičské oprávnenie odobraté. Žiadala ponechať výšku výživného k maloletému J. ako doteraz (120,-- € mesačne).

Kolízný opatrovník navrhol rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdiť. V podrobnostiach sa pridržiava svojich vyjadrení prednesených v konaní pred súdom prvého stupňa.

Odvolací súd preskúmal vec (§ 212 ods. 2 písm. a/ v znení účinnom od 1.5.2013, ďalej len O.s.p.), túto prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) keďže pre postup podľa ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p. neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné

doplniť alebo zopakovať dokazovanie, nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem, súd prvého stupňa nerozhodol bez pojednávania), a dospel k záveru, že odvolaniu otca nemožno priznať úspech. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 16. októbra 2013 (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p.). O termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci, kolízny opatrovník, upovedomení zákonným spôsobom.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, pretože je vo výroku vecne správny, a keďže sa v celom rozsahu pridržiava dôvodov napadnutého rozsudku, ako správnych, rozsudok odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahuje (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Pre správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa a jeho dôvodov odvolací súd považuje za potrebné uviesť ešte nasledovné.

Výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu životných potrieb osoby odkázanej na výživné je rôzny, a to vzhľadom na vek, zdravotný stav, ale aj vzhľadom na nadanie (schopnosti) tejto osoby, spôsob prípravy na jej budúce povolanie a podobne.

V zmysle ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu je zistenie ich skutočných príjmov, ale aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento dosahovaný príjem zodpovedá ich telesným a duševným schopnostiam, skúsenostiam v plnení pracovných povinností, ako aj miestnym, lokálnym možnostiam ich uplatnenia a závisí aj od zisťovania ich celkových majetkových pomerov v širšom slova zmysle. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti má súd vychádzať jednak zo všeobecných hľadísk, t.j. zo skúmania odôvodnených potrieb dieťaťa, rozsah ktorý je rôzny vzhľadom na vek, zdravotný stav, spôsob prípravy na budúce povolanie, nadanie, záujmy dieťaťa. Vychádza zároveň aj z reálnych možností a schopností rodičov plniť si svoju vyživovaciu povinnosť. Medzi týmito dvomi kritériami (medzi odôvodnenými potrebami maloletého dieťaťa a reálnymi schopnosťami a možnostami rodičov) platí zásada priamej úmernosti, ktorá je plne v súlade s normatívnou zásadou, že dieťa má právo žiť na takej úrovni, na akej žijú jeho rodičia. To znamená, že čím je vyššia životná úroveň rodičov, tým je odôvodnené aj rozsiahlejšie uspokojovanie potrieb dieťaťa; teda jeho odôvodnenými potrebami sú aj také potreby, ktoré nie sú celkom bežné, ale sú pre vývoj dieťaťa prospešné, napr. rekreačné, kultúrne, športové, také, ktoré vo vyššej miere zmierňujú zdravotný hendicap a pod. Rozsah odôvodnených potrieb dieťaťa je tiež súčasne závislý od reálnych schopností a možností jeho rodičov - povinných poskytovať mu výživné, t.j. od ich zárobných schopností a možností, počtu ich celkových vyživovacích povinností a pod.

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, ktoré sú na ich výživu i celkovú starostlivosť úplne odkázané, je jednou zo základných povinností každého rodiča, pričom každý z rodičov je povinný venovať všetky svoje sily dôslednému zabezpečeniu výživy detí, a to všetkých svojich detí bez rozdielu a bez ohľadu na to, či s deťmi žije alebo nežije v spoločnej domácnosti, pretože dieťa má právo na vytvorenie čo najpriaznivejších podmienok pre svoj zdravý rast a vývoj.

Aj pri rozhodovaní o zmene rozsahu výživného prihliada súd k tomu, aby rozsah odôvodnenosti potrieb dieťaťa zodpovedal reálnym schopnostiam a možnostiam oboch rodičov, osobitne tiež výživou povinných rodičov, pričom povinnosťou súdu pri rozhodovaní o tejto zmene rozsahu výživného je vykonať porovnanie pomerov - skutočností dôležitých pre určenie výživného tak na strane dieťaťa, ako aj u jeho rodičov, a to v čase predchádzajúceho rozhodnutia s pomermi existujúcimi v čase nového

rozhodovania, na základe úplných výsledkov dokazovania. To znamená, že musí byť preukázané, či a v čom ide o zmenu pomerov, zmenu podstatnú, nie len prechodnú. Pre zmenu rozhodnutia o výživnom nepostačuje len úvaha o tom, že doterajšie výživné je už nepostačujúce, či všeobecné konštatovanie o zmene pomerov v dôsledku uplynutia určitého času. V prejednávanej veci sa súd prvého stupňa uvedenými zákonnými ustanoveniami, zásadami, riadil, vykonal dokazovanie a v rámci neho i porovnanie pomerov na strane dieťaťa i na strane rodičov v čase poslednej úpravy (v roku 2010), s pomermi existujúcimi v čase rozhodovania, ale aj od podania návrhu (2012-2013). Z tohto dokazovania vyvodil aj správne právne závery, s ktorými sa stotožňuje aj odvolací súd. Od posledného rozhodnutia nenastala taká zmena (podstatná) pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie vyživovacej povinnosti otca k maloletému J.. V konaní zostalo nesporné, že v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu matky táto bola práceneschopná od 17.8.2012 a od 13.8.2013 je na invalidnom dôchodku; jej príjmom tak zostal invalidný dôchodok. Maloletý J. je starší, vo veku 12 rokov, je žiakom druhého stupňa základnej školy, je alergik, navštevuje futbalový krúžok; zostalo nesporné aj to, že obom rodičom odpadla vyživovacia povinnosť k dcére F., ktorá po úspešnom ukončení stredoškolského štúdia v školskom roku 2012/2013 nepokračuje v štúdiu na vysokej škole. Skutočnosť, že otec je vedený ako uchádzač o zamestnanie na úrade práce, od augusta 2012 poberá sociálne dávky v sume 62,50 € mesačne, nemožno zohľadniť v prospech otca. Totiž do 14.6.2012 (od vzniku spoločnosti dňa 19.1.2005) bol jediným spoločníkom spoločnosti L. Q. Q..J..H., B., O. Č.. X, IČO: XX XXX XXX, vklad mal splatený. Dňa 11.6.2012 svoj obchodný podiel v spoločnosti predal F. P. za 2.500,-- €, hoci výška jeho obchodného podielu bola v sume 6.638,783775 €, spoločnosť ďalej existuje. Znamená to, že predajom svojho obchodného podielu, a tiež aj podielu v nižšej sume, sa bez dôležitého dôvodu vzdal svojho príjmu, majetkového prospechu, a teda sám (výlučne) si zapríčinil svoju zhoršenú sociálnu situáciu. Takéto chovanie otca potom nemožno zohľadniť v jeho prospech. V jeho prospech nemožno zohľadniť ani tú skutočnosť, že v súčasnosti je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, že poberá sociálne dávky, že mu bolo odobraté vodičské oprávnenie; stalo sa tak totiž ako následok bezdôvodného zbavenia sa možnosti pracovať, jeho nezodpovedného plnenia si vyživovacej povinnosti k synovi J.. Otec ani vo svojom odvolaní neuvádzal žiadne také vecné a právne relevantné dôvody, ktoré by priviedli pre neho priaznivé rozhodnutie. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p., § 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p. a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým odvolateľ, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011). Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, pretože ide o konanie, ktoré bolo možné začať aj bez návrhu (§ 224 ods. I, § 146 ods. I písm. a/ O.s.p.). Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.